

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΑΪΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΥΜΑΙΩΝ «ΠΑΝΟΡΜΙΤΗΣ»

Τ Α Σ Υ Μ Α Ϊ Κ Α

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

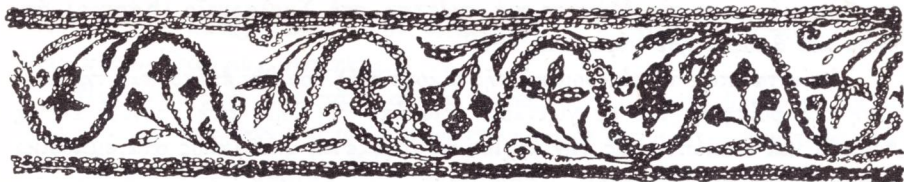
ΤΟΜΟΣ Δ΄

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ
ΑΛΕΞ. Σ. ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ

ΑΘΗΝΑ 1984

ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΝΤΟΡΙΝΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤ. ΑΣΚΗΤΗΣ

(1895 - 1982)

Με βαθειά θλίψη ο εκπαιδευτικός κόσμος τῆς Σύμης καὶ ὁ Λαὸς συνόδεψαν στὶς 12 τοῦ Μάρτη 1982 στὴν τελευταία του κατοικία τὸν ἀείμνηστο καθηγητὴ Γεώργιο Ἀσκητή.

Τὰ λίγα αὐτὰ λόγια δὲν γράφονται γιὰ νὰ τιμήσουν ἕναν ἀπλὸ ἐπαγγελματία καθηγητὴ ποὺ ἐργάστηκε εὐσυνείδητα σὰν καθηγητὴς μόνο στὸ πλαίσιό τῆς Μέσης Παιδείας. Θὰ τὸν ἀδικούσαμε πολὺ ἂν τὸν βλέπαμε μόνο ἀπ' αὐτὴ τὴ σκοπιά. Τὸ ἔργο τοῦ ἀείμνηστου Δασκάλου μας εἶναι πολὺ βαθύτερο καὶ πλατύτερο γιατί σχετίζεται πάνω ἀπ' ὅλα μὲ τὶς πολύμορφες θυσίες ὅλων ἐκείνων ποὺ δούλεψαν σκληρά, στὴν ἐπαλξή του ὁ καθένας, στὰ δίσεκτα χρόνια τῆς ἰταλικῆς φασιστικῆς κατοχῆς, γιὰ νὰ μπορέσουν τὰ νησιά μας νὰ διατηρήσουν ἀμόλυντο τὸν ἐθνικὸ τους χαρακτήρα.

Μὰ καὶ ἡ προσφορά του στὸν κοινωνικὸ τομέα τῆς ἰδιαίτερῆς του πατρίδας, τῆς Σύμης, μαζὶ μὲ τὰ παραπάνω γέννησαν τὴν ἡθικὴ ἀνάγκη σὲ μᾶς ποὺ γνωρίσαμε ἀπὸ τὴν παιδικὴ μας ἡλικία τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἀγαπημένου Δασκάλου νὰ χαράξουμε αὐτὲς τὶς λίγες γενικὲς γραμμὲς γύρω ἀπὸ τὸ πολὺμορφο ἔργο του σὰν λιτὸ μνημόσυνο στὴ μνήμη του.

Ὁ Γεώργιος Ἀσκητὴς τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Εὐαγγελίας γεννήθηκε στὴ Σύμη στὰ 1895. Νωρὶς ἔχασε τὸν πατέρα του κι ἔτσι ἡ παιδικὴ του ἡλικία φαρμακώθηκε πίνοντας τὸ πικρὸ ποτήρι τῆς ὀρφάνιας. Ἡ γιὰ τοῦ ὅμως Χρυσοφάνια καὶ ἡ Μητέρα του Βαγγελίστρα δόθηκαν ψυχικὰ καὶ σωματικὰ, γιὰ νὰ θρέψουν καὶ νὰ ἀναθρέψουν τὸν μικρὸ Γεώργο.

Φοίτησε κανονικὰ στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο κ' ἦταν ὑπόδειγμα μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν του ὡς πρὸς τὸ ἦθος καὶ τὴν ἐπιμέλεια. Ἄλλους δρόμους δὲν γνώριζε ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνους ποὺ ὀδηγοῦσαν ἀπὸ τὸ σπίτι του στὸ σχολεῖο καὶ στὴν ἐκκλησία. Ἦταν τὸ δεξιὸ χέρι τῶν ἐφημερίων τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀγίας Τριάδας σ' ὅλες τὶς ἱερὲς ἀκολουθίες. Στὴν περίοδο αὐτὴ θεμελιώθηκε γερὰ στὴν ψυχὴ του τὸ οἰκοδόμημα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἡθικῆς. Ἡ δὶψα του γιὰ πε-

ραιτέρω μόρφωση τὸν ὁδήγησε γιὰ φοίτηση στὸ Σχολαρχεῖο (Κάστρο), ἀπ' ὅπου καὶ ἀποφοίτησε γύρω στὰ 1910.

Φαίνεται πὼς τὰ οἰκονομικὰ τῆς οἰκογένειάς του δὲν ἐπέτρεπαν τὴ συνέχιση τῆς φοίτησής του σὲ γυμνάσιο ἔξω ἀπὸ τὴ Σύμη στὴ χρονικὴ ἐκείνη περίοδο καὶ διακοπτοντάς την ἄρχισε νὰ ἐργάζεται ὑπάλληλος στὰ ἐμπορικὰ καταστήματα τοῦ Κατσαρά (Παπακώστα), τοῦ Ζαλάχα καὶ τοῦ Καλαφατά. Ὁ πόθος του ὅμως γιὰ περαιτέρω μόρφωση δὲν σταμάτησε οὔτε λεπτό, γι' αὐτὸ ὕστερα ἀπὸ πέντε χρόνια διακοπῆς τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν (μετὰ τὸ Σχολαρχεῖο) ἀποφάσισε νὰ συνεχίσει.

Εἰκοσαετῆς ἀναχώρησε στὴ Ρόδο γιὰ νὰ φοιτήσει στὸ Γυμνάσιο. Μετὰ τὸ τέλος τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν δὲν σταμάτησε ἡ δίψα του γιὰ συνεχὴ μάθηση. Περισσότερο τὸν ἀπασχολοῦσαν οἱ μεταφυσικοὶ προβληματισμοί.

Αὐτοὶ τελικὰ τὸν ὁδήγησαν στὴν ἀπόφαση νὰ φοιτήσει στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ἀθῆνας. Ἡ φτώχεια ἦταν πάντα σύντροφός του σ' ὅλα τὰ χρόνια τῆς φοίτησής του, γι' αὐτὸ ἀναγκαζόταν νὰ διακόπτει τὴ φοίτηση καὶ νὰ τρέχει γιὰ ἀναζήτησι ἐργασίας. Προτιμᾷ ὅμως ἐργασία πού νὰ ἱκανοποιεῖ τὰ διαφέροντά του, πού δὲν ἦσαν ἄλλα ἀπὸ τὴν πρόοδο τῶν ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν του πόνων. Ἔτσι τὸν βλέπουμε π.χ. νὰ διακόπτει τὶς σπουδές του στὰ 1920 καὶ νὰ διορίζεται ὡς δάσκαλος στὴ Σχολὴ Κρεμαστῆς Ρόδου, ὅπως φαίνεται α' ἀπὸ ἔγγραφο τοῦ τότε μητροπολίτη Ρόδου Ἀποστόλου πρὸς τὸν ἀειμνηστο Διδάσκαλό μας μὲ ἡμερομηνία 31 Ἰουλίου 1920, β' ἀπὸ ἐνδεικτικὸ τῆς Μητροπόλεως Ρόδου μὲ ὑπογραφή τοῦ ἴδιου Μητροπολίτη καὶ γ' ἀπὸ πιστοποιητικὸ τῆς Κοινότητος Κρεμαστῆς Ρόδου καὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς ἴδιας Κοινότητος, ὅτι ὁ ἐκλιπὼν ὑπηρέτησε ὡς ὑποδιευθυντὴς τοῦ ἐκεῖ Σχολαρχείου ἀπὸ τὸ 1920 - 23 «... ἐπιδειξάμενος μετ' ἀόκνου προθυμίας ζῆλον καὶ ἐπιμέλειαν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων», ὅπως διαβάζουμε σ' αὐτὸ τὸ πιστοποιητικόν.

Ἀποκλειστικὰ ἱεροκῆρυκα τὸν βλέπουμε νὰ διορίζεται στὰ 1926 ὡς τὰ 1946 στὴν ἐπαρχία Ρόδου, ὅπως φαίνεται ἀπὸ πιστοποιητικὸ τῆς Μητροπόλεως Ρόδου μὲ ἡμερομηνία 15 Μαΐου 1946 καὶ πού ὑπογράφει ὁ Μητροπολίτης Ἀπόστολος.

Μέσα στὴν ιδιότητά του αὐτὴ ἀνακαλύπτουμε ἰδιαίτερα τὴν ἐθνικὴ του προσφορά. Σὰν ἱεροκῆρυκας ἦταν ταυτόχρονα καὶ κατηχητής. Ἐκμεταλλευόμενος τὸ γεγονός ὅτι ὁ κατακτητὴς ἐπέτρεπε τὸ ἔργο τοῦ κατηχητῆ χάρις στὶς ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτη Ἀποστόλου— χρησιμοποίησε τὴν ιδιότητά του αὐτὴ σὰν μέσο (προκάλυμα) γιὰ νὰ μεταδίδει καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα στὰ κατηχητόπουλα, μὲ τὴν πρόφαση πὼς τάχα ἔπρεπε νὰ μάθουν ἑλληνικὰ γράμματα, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ διαβάζουν δῆθεν τὴν Ἀγία Γραφή καὶ ἄλλα θρησκευτικὰ κείμενα. Στὰ «Ἀπομνημονεύματα» τοῦ τότε μητροπολίτη Ρόδου Ἀποστόλου, τόμος α', σελ. 263, διαβάζουμε: «... τακτικὴν ἐποπτεῖαν τῆς λει-

τουργίας τῶν κατηχητικῶν εἶχον οἱ θεολόγοι...». Μέσα σ' αὐτοὺς φυσικά ἦταν καὶ ὁ Γεώργιος Ἀσκητής.

Πιο κάτω στὴν παραπάνω σελίδα διαβάζουμε: «... τὰ θρησκευτικὰ βιβλία ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς ἀναγνωστικά, οἱ δὲ ἀγνοοῦντες παντελῶς ἀν-γνωσιν, ἐδιδάσκοντο αὐτὴν ἐπὶ τοῦ πίνακος».

Ὡστόσο, τὸ ἔργο τοῦ τότε κατηχητῆ-δασκάλου καὶ φυσικά καὶ τοῦ Γεωργίου Ἀσκητῆ δὲν γινόταν χωρὶς κινδύνους. Ὁ De Vecchi, ἀντάξιο ὄργανο τοῦ Mussolini, παρακολουθοῦσε μὲ ὕποπτο καὶ ἄγρυπνο μάτι αὐτὰ τὰ κατηχητικά καὶ πολλὰς φορές κάλεσε σὲ ἀπολογία τὸν Μητροπολίτη Ἀπόστολο, ἀλλὰ ὁ τελευταῖος εὗρισκε πάντα κάποιους τρόπους νὰ «δικαιολογήσει» τὰ πράγματα.

Μέσα στὴ στρατιὰ αὐτὴ τῶν παραπάνω ἐθνικοθρησκευτικῶν ἀγωνιστῶν γιὰ τὴ διατήρηση καὶ ἐπιβίωση τῆς ἐθνικῆς ὑπόστασης τῶν νησιῶν μας στὴν περίοδο τῆς ἰταλικῆς κατοχῆς πρώτη θέση εἶχε ὁ σεβαστός μας δάσκαλος Γεώργιος Ἀσκητής.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση, διορίστηκε μὲ ἀπόφαση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς Σύμης καθηγητῆς στὸ Πανορμίτειο Γυμνάσιο Σύμης, πού συνεχῶς ὑπηρετήσε ὡς τὴ συνταξιοδότησή του.

Ἡ προσφορά του μέσα στὸ πλαίσιο τῆς συμαϊκῆς κοινωνίας κατὰ τὴ μεταπολεμικὴ περίοδο εἶναι ἀνάλογη σὲ ζωτικότητα τῆς προηγούμενης. Εἶναι γνωστὴ ἡ καταστροφή πού προξενήθηκε καὶ στὸ νησί μας ἀπὸ τὸν δεῦτερο παγκόσμιον πόλεμο. Παντοῦ ἐρείπια καὶ φρίκη. Κάποιοι ἔπρεπε νὰ ἀναλάβουν τὸ ἔργο τῆς ἀνασυγκρότησης. Καὶ τὸ ἀνέλαβαν. Καὶ μέσα σ' αὐτοὺς καὶ ὁ Γεώργιος Ἀσκητής.

Φιλόπτωχος, Πανορμίτης καὶ Ρουκουनिώτης (Μιχαήλης) τοῦ τράβηξαν ἰδιαίτερα τὴν προσοχή. Πολλὰς καὶ δύσκολες οἱ ἀνάγκες στοὺς παραπάνω χώρους.

Πολλοὶ οἱ φτωχοὶ στὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ χρόνια. Ἐπρεπε νὰ κινηθεῖ ὁ ἀείμνηστος Δάσκαλός μας μαζὶ μὲ ἄλλους Συμιακοὺς-καλοὺς Σαμαρεῖτες νὰ μαζέψουν χρήματα ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ ἐξωτερικόν, γιὰ νὰ ἀνακουφίσουν τὴ φτωχολογιά.

Τὸ Μοναστήρι τοῦ Πανορμίτη βγῆκε, ὅπως ξέρουμε, ἄρκετὰ κλονισμένο ἀπὸ τὴν καταγίδα τοῦ β' παγκόσμιου πόλεμου. Ἡ ἀνασυγκρότησή του ἦταν ἄρκετὰ δύσκολη. Δούλεψε καὶ ἐδῶ μαζὶ μὲ ἄλλους ἐπόνυμους καὶ ἀνώνυμους γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση αὐτῆ.

Πολὺ ἔντονη ὑπῆρξε ἡ παρουσία του καὶ ἡ προσφορά του καὶ στὸ πολύτιμο βυζαντινὸ μνημεῖο τοῦ νησιοῦ μας, τὸ Μοναστήρι τοῦ Ρουκουनिώτη, τὸν Μιχαήλη, ὅπως συνηθίζουμε νὰ τὸ λέμε.

Ὁ Ἀλέξανδρος Καρανικόλας ἔγραφε στίς 8-3-1978 ἀπαντώντας στὴν «ἐκκληση», ὅπως χαρακτηρίζε (ὁ Καρανικόλας) ἐπιστολὴ πού ἔστειλε ὁ ἐκλιπὼν πρὸς αὐτὸν γιὰ χρηματικὴ βοήθεια στὸ Μοναστήρι τοῦ Μιχαήλη

μὲ τις ἀμέτρητες ἀνάγκες: «... ἐκτιμῶ ἰδιαίτερα τὴν προσπάθειά σου νὰ συντηρήσεις τὴν παράδοση στὸ νησί μας. Εἶσαι ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους ποὺ ἔταξαν καὶ αὐτὸ σκοπὸν βίου».

Σχετικὴ εἶναι καὶ ἡ συγχαρητήρια ἐπιστολὴ τοῦ ἀείμνηστου Πατριάρχου Ἀθηνῶν πρὸς αὐτὸν μὲ ἡμερομηνία 25 Ἰανουαρίου 1963 «... δι' ὅσα πράττετε (ὅπως τοῦ ἔγραφε) ὑπὲρ τῆς ἱστορικῆς ταύτης Ἰ. Μονῆς».

Σὲ ἡλικία 87 ἐτῶν πέθανε ἔχοντας τὴ συνείδηση ἡσυχῆ, ἀφοῦ σ' ὅλη του τὴ ζωὴ δὲ λογάριασε κόπους καὶ κινδύνους πράττοντας τὸ καθῆκον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν Πατρίδα.

Εἶχε δικαίωμα νὰ ἐπαναλάβει τὰ λόγια τοῦ Ἀπόστολου Παύλου: «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἡγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα, λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος κριτὴς» (Τιμ. Δ' 7 καὶ 8).*

[* Ὁ ἀείμνηστος Γ. Α. Ἀσκητῆς ὑπῆρξε καὶ συγγραφέας μονογραφίας γιὰ τὴν Ἰ. Μ. Ρουκουνώτη, Ρόδος 1961. Σ.τ.Σ.].

